حقوق و دستمزد آذرماه کارگران هفت‌تپه واریز شد

حقوق و دستمزد آذرماه کارگران مجتمع نیشکر هفت‌تپه پرداخت شد. آن طور که کارگران این مجموعه تولیدی به خبرگزاری «ایلنا» گفته‌اند، طبق وعده کارفرما در جلسه با نمایندگان کارگری در دفتر تهران، حقوق و دستمزد مربوط به آذرماه کارگران ۲۱بهمن ماه پرداخت شده است. کارگران همچنین گفته‌اند کارفرمای این واحد تولیدی با بیش از ۱۵۰۰کارگر روزمزد، قرارداد مستقیم امضا کرده و آن‌ها را مشمول طرح طبقه‌بندی مشاغل قرار داده است.

«آتیه‌نو» از واکنش‌ها به طرح اصلاحات پارامتریک قانون تامین اجتماعی گزارش می‌دهد

اصلاحات پارامتریک در بوته نقد

بعد از مدت‌ها بالاخره قدمی- هرچند با برخی اما و اگرها- در راه به تعادل کشاندن و سروسامان دادن به وضع صندوق تامین اجتماعی برداشته شد. از اوایل بهمن‌ماه که طرح اصلاحات پارامتریک(پراسنج) قانون تامین اجتماعی در بهارستان اعلام وصول شد، با اظهارنظرهای مختلف ذی‌نفعان حوزه تامین اجتماعی و رفاه مواجه شده است. طرحی که گرچه خیلی دیر و با تاخیری چند دهه ای تدوین شده، حالا با نقدها و نگرانی‌هایی همراه شده است. یک طرف برخی فعالان کارگری هستند که می گویند طرح بی‌سروصدا و بدون هماهنگی و مشورت با آن‌ها جلو رفته و آشکارا در مقابل برخی نکات آن موضع گرفته‌اند و طرف دیگر هم نمایندگان مجلس‌اند که فعلا ترجیح داده‌اند بیشتر درحوزه کارشناسی و زوایای مختلف طرح متمرکز شوند.

طرح اصلاحات پارامتریک تامین اجتماعی شرایط پرداخت حق بیمه و بازنشستگی را عوض می کند که این موضوع با واکنش منفی کارگران روبه‌رو شده است/عکس: شایان جوان

■ نسخه شفابخش؟

طرح اصلاحات پراسنج (پارامتریک) قانون تامین اجتماعی را مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی نهم بهمن‌ماه به مجلس برده و بر این ادعا استوار است که نسخه شفابخشی برای نجات صندوق بازنشستگی تامین اجتماعی از وضع نامتعادل منابع و مصارف و خطر بحران قریب‌الوقوع ناشی از آن دارد. درون‌مایه این طرح که ظاهرا بر تغییر چند ماده از قانون تامین اجتماعی دست گذاشته، این است که کارگران ایرانی زودتر از همتایان خود در دیگر کشورها بازنشسته می‌شوند، باید فرمول کنونی اما قدیمی و فاقد کارایی محاسبه مستمری بازنشستگی را تغییر داد و جلو انواع و اقسام بازنشستگی‌های پیش از موعد و معافیت‌ها را که منجر به تخلف‌های بیمه‌ای و تضعیف منابع حوزه تامین اجتماعی می‌شود گرفت.

به‌طور مشخص‌تر این طرح که گفته شده گویا جامعه هدف آن، بیمه‌شدگان جدید تامین اجتماعی خواهند بود، چندین ماده از قانون تامین اجتماعی از جمله تبصره ماده (۷۷)، تبصره (۱) ماده (۲۸) و مواد (۷۵) و بند (۳) ماده (۸۰)، ماده (۷۶)، قانون معافیت از پرداخت حق‌بیمه سهم کارفرمایی تا میزان (۵) نفر کارگر، قانون بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان‌آور و قانون بیمه کارگران ساختمانی را دستخوش تغییرات می‌کند؛ مثلا حداقل سال‌های پرداخت حق‌بیمه برای رسیدن به سن بازنشستگی را طی پنج سال از ۲۰ سال فعلی به ۲۵ سال می‌رساند، زنجیره‌ای تقریبا کامل از معافیت‌های بیمه‌ای ۲۰ درصدی کسب‌وکارهای خُرد تا پنج نفر کارکن را طی پنج سال به صفر می‌رساند، فرمول محاسبه مستمری بازنشستگی را از مبنای دو سال آخر سنوات اشتغال به متوسط ۲۰ سال آن به‌صورت پلکانی افزایش می‌دهد، قانون بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان‌آور را اصلاح می‌کند و در نهایت هم نرخ حق‌بیمه را طی دوسال از هفت درصد به نه درصد افزایش می‌دهد.

■ چرایی اصلاحات در قانون

مرکز پژوهش‌های مجلس یکسری دلایل توجیهی برای اصلاحات پارامتریک قانون تامین اجتماعی آورده است. از جمله اینکه گفته شده با ادامه وضع موجود هزینه‌های صندوق روزبه‌روز از منابع دریافتی پیشی می‌گیرد و برای تقویت بنیه مالی و پایداری منابع، راهی جز اصلاحات پارامتریک نیست. از نظر این نهاد پژوهشی، بخشنده بودن نظام بازنشستگی ایران، نبود نهادهای تنظیم‌گر و ناظر بر سرمایه‌گذاری صندوق‌های بازنشستگی، نبود برآورد دقیق از دارایی صندوق‌ها، بازده پایین صندوق‌ها و تحمیل قوانین ناسازگار با اصول بیمه‌ای و نیز تغییرات جمعیتی است که همگی اصلاحات را ضروری می‌کند. به باور کارشناسان این مرکز، کاهش ضریب پشتیبانی به‌واسطه افزایش بسیار زیاد مستمری‌بگیران و کاهش نرخ ورود بیمه‌شدگان اصلی، بحران اجتماعی و بحران تامین سلامت کشور را در پی خواهد داشت. دلایلی که مرکز پژوهش‌ها ارائه کرده، اگر با بررسی روندهای چند سال اخیر و آمار و ارقام عملکردی تامین اجتماعی همراه شود، منطقی به نظر می‌رسند.

شاخص‌های اصلی مبنای قضاوت درباره کارکرد صحیح یا خارج از قاعده صندوق‌ها عبارت‌اند از: نقدینگی در کوتاه‌مدت، توانایی مالی در بلندمدت، نسبت پشتیبانی، مدت بیمه‌پردازی. نتیجه‌گیری اولیه‌ای که از بررسی عمیق‌تر داده‌های در دسترس درباره تامین اجتماعی به‌دست می‌آید این است نشانه‌های وضعیت بحران در سازمان تامین اجتماعی به اندازه کافی گویا هستند که نمایندگان مجلس طرح اصلاحات پارامتریک را بر مبنای همین شواهد در دستورکار قرار داده باشند.

درباره نسبت پشتیبانی و مدت زمان بیمه‌پردازی، داده‌های تامل‌برانگیزی وجود دارد، اما معضل اصلی در کمبود منابع مالی است. معضلی که به‌طور جدی از سال ۹۲ پدیدار شده و به گواه کارشناسان عمدتاً پیامد طرح‌ها و برنامه‌های حمایتی و پرداخت نشدن مطالبات تامین اجتماعی از جانب دولت است. براساس آمارهای رسمی تراز منابع و مصارف سازمان تامین اجتماعی در فاصله سال‌های ۸۴ تا ۹۳ حدود چهاردرصد منفی بوده و میانگین رشد مصارف نیز سالانه ۳۰درصد بوده که ۲/۵درصد بیش از میانگین رشد منابع نقدی بوده است. همچنین در فاصله این سال‌ها نسبت منابع نقدی حق‌بیمه‌ها از منابع تعهدی از ۸۰/۹۱درصد به ۶۱/۷۱درصد رسیده که نشانگر کاهش ۲۰درصدی است. آمارهای دیگر نشان می‌دهد در سال ۹۵، در حالی که رقم منابع تعهدی تامین اجتماعی بالغ بر ۸۶ هزار میلیارد تومان برآورد شده و وصولی حاصل از حق‌بیمه‌ها ۵۳ هزار میلیارد تومان بوده، این سازمان حدود ۶۲هزار میلیارد تومان مصارف داشته است. در گزارشی دیگر که معاونت اقتصادی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در خردادماه سال گذشته منتشر کرد، گفته شده کسری نقدینگی تامین اجتماعی در سال ۹۸ به ۲۲ هزار میلیارد تومان می‌رسد و اگر این روند ادامه یابد کسری‌ها تا سال ۱۴۰۰ به ۳۹/۵ هزار میلیارد و در سال ۱۴۰۴ به ۱۱۸ هزار میلیارد تومان می‌رسد. جالب این است که در سال آخر که هم‌زمان است با اتمام چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور، منابع نقدی تامین اجتماعی ۲۰۰ هزار میلیارد تومان، منابع تعهدی حدود ۲۵۶ هزار میلیارد تومان و مصارف هم ۳۲۲ هزار میلیارد تومان خواهد بود. به عبارت دیگر، در این سال دیگر حتی منابع تعهدی نیز کفاف هزینه‌های جاری سازمان تامین اجتماعی را نخواهد داد. درباره توانایی مالی در بلندمدت نیز تشکیک شده است. براساس گزارش سال ۲۰۱۷ صندوق بین‌المللی پول، سازمان تامین اجتماعی در افق ۶۰ سال آینده، معادل ۲۲۰درصد تولید ناخالص داخلی کشور به ارزش امروز، تعهدات بدون اندوخته خواهد داشت. براساس گزارش این نهاد بین‌المللی، در سال ۲۰۱۵ مصارف مستمری ۳/۱ و تراز صفر بوده، اما در سال‌های آینده این روند تشدید می‌شود تا اینکه در سال ۲۰۸۰، مصارف مستمری به ۱۲/۹ و تراز به منفی ۹/۳درصد برسد. به عبارتی در دوره ۲۰۱۵ تا ۲۰۸۰ مصارف مستمری سازمان تامین اجتماعی ۴۱۴ و تراز کارکردی نیز به ۲۰۲۰ خواهد رسید و این بدان معناست که هیچ بهبودی در مدیریت ذخایر برای رفع شکاف اندوخته و کسری‌های آتی کفایت نمی‌کند.

در طرح اصلاحی جدید قانون تامین‌اجتماعی سال‌های پرداخت حق‌بیمه به فرمول محاسبه مستمری میانگین دوره اشتغال اضافه می‌شود و حق بیمه‌ها ۲ درصد بیشتر می‌شود

■ وظایف حاکمیتی دولت

صورت‌مسئله از این قرار است که وضع کنونی تامین اجتماعی متأثر از عواملی است که طی چند دهه، تامین اجتماعی را به لبه پرتگاه بحران برده‌اند: تحولات جمعیتی و سونامی سالمندی، قوانین تحمیلی و مغایر با اصول محاسبات بیمه‌ای، بازنشستگی‌های پیش از موعد و ارفاق‌های غیرمعمول، تعهدات رو به افزایش، اجرای طرح‌های حمایتی در قالب قوانین بیمه‌ای و ده‌ها مسئله و چالش دیگر. عواملی که گرچه ناظران آگاه و کارشناسان رفاهی ترکیبی از آن‌ها را برای واکاوی وضع کنونی تامین اجتماعی به کار می‌برند. برای فعالان کارگری و بازنشستگی اما هیچ‌کدام به جز یکی برای توضیح وضع نگران‌کننده تقدینگی این سازمان و ابراز مخالفت با طرح اصلاحات پراسنج قانع‌کننده نیست: دولت. کارگران می‌گویند طرح پراسنج راه‌حل بحران را در کاستن از حقوق بیمه‌شدگان جست‌وجو می‌کند در صورتی که راه‌حل‌های جایگزین که در وهله اول متوجه دولت‌اند، نادیده انگاشته شده‌اند.

از نظر کارگران، دولت از پذیرش واقعیت‌های زندگی کارگران طفره می‌رود و در وظایف حاکمیتی خود در حوزه تامین اجتماعی سرباز زده که اگر این طور بود شاید الان نیازی به طرح‌های اصلاحی نبود که از نظر آن‌ها تنها مترادف است با بی‌حقوق کردن کارگران. اشاره فعالان صنفی کارگری و بازنشستگی به موضوع پرداخت مطالبات انباشته‌شده تامین اجتماعی است که تاکنون نهاد دولت برنامه‌ای مشخص برای آن نداشته است. برای نمونه اکبر شوکت، نماینده کارگران در هیئت‌امنای تامین اجتماعی گفته، در عملکرد دولت و مجلس نسبت به تامین اجتماعی منافذ زیادی وجود دارد که اول باید این منافذ گرفته شود و در مرحله بعد سراغ اصلاحات رفت. به گفته شوکت، نهاد دولت ۱۸۰ هزار میلیارد تومان به سازمان تامین اجتماعی بدهکار است، اما چون نتوانسته به تعهدات خود عمل کند ، بحث اصلاحات پارامتریک را پیش کشیده است.

■ قانون تامین اجتماعی را کامل اجرا کنید!

علیرضا حیدری، نایب‌رئیس اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری در واکاوی طرح، این سوال را پرسیده که در حالتی که قانون تامین اجتماعی به‌طور ناقص اجرا شده، چطور می‌توان از اصلاح آن صحبت کرد. به گفته حیدری، اصلاحات زمانی قابلیت اجرا دارد که مطمئن باشیم قانون، کامل اجرا شده باشد، اما چون ارزیابی درستی از نقص‌های ساختاری آن نداریم، اصلاحات بی‌معناست. هادی ابوی، عضو کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران کشور نیز مسئله اصلی را تعهداتی می‌داند که دولت و مجلس به سازمان تامین اجتماعی تحمیل کرده‌اند. فرامرز توفیقی، رئیس کمیته دستمزد کانون عالی شوراهای کار کشور نیز طرح اصلاحی را «در راستای بی‌حقوق‌سازی کارگران» توصیف کرده و گفته قدم اول این است که مشخص شود چرا صندوق تامین اجتماعی دچار بحران شده است.

■ شرکای اجتماعی از قلم افتاده‌اند

تا اینجای کار گونه‌شناسی نقدهای مطرح شده با طرح اصلاحات پارامتریک متوجه برخی خلف‌وعده‌های نهاد دولت در قبال تامین اجتماعی است که از نظر منتقدان، بی‌اعتنایی به آن، در موقعیت کنونی معنایی غیر از پاک کردن صورت‌مسئله ندارد. بر همین اساس اکثر نقدها با این پیشنهاد همراه شده که فکری برای پرداخت مطالبات هزاران میلیاردی تامین اجتماعی شود. تا آنجا که محمدحسن زدا، سرپرست سازمان تامین اجتماعی نیز اعلام کرده اگر دولت به تعهدات خود عمل کند، «سازمان تامین اجتماعی را در همین سطح کنونی نگه می‌دارند». شق دیگر ماجرا ، شیوه پیشبرد طرح است که انتقاد برخی کارشناسان را برانگیخته است. این دو گروه معتقدند پیشنهادها بدون مشورت و نظرگرفتن از شرکای اجتماعی تامین اجتماعی در طرح گنجانده شده‌اند. تجربه هم نشان می‌دهد در طرح‌های اصلاحی اگر ذی‌نفعان اصلی به مشارکت گرفته نشوند و به‌عبارتی اصلاح و بازنگری به‌صورت یک‌جانبه اجرا شود، نه‌تنها تاثیر مثبتی نخواهد داشت، بلکه به سرنوشت قوانینی دچار می‌شود که پیش از این نوشته شده بودند و نتایج ناگواری به‌بار آوردند. تجربیات بین‌المللی نیز به‌وضوح نشان می‌دهد اگرچه برای اصلاح یک طرح بازنشستگی راه‌حل‌های آسان و کم‌مناقشه وجود ندارد، اما شرایط اقتصادی و اجتماعی اجرای اصلاحات و از آن مهم‌تر اقناع‌سازی ذی‌نفعان طرح، درجه اهمیت به‌مراتب بالاتری دارند. انتقادی که به طرح اخیر اصلاحات پارامتریک در تامین اجتماعی نیز می‌شود، از همین زاویه است: اولا اصلاحات در یکی از بی‌سابقه‌ترین برهه‌ها از نظر پیچیدگی‌های اقتصادی و اجتماعی در دستورکار قرار گرفته و ثانیا ذی‌نفعان اصلی اصلاحات هنوز به بازی گرفته نشده‌اند. این‌ها همان پیش‌نیازهایی هستند که جدا از اصول کار برای رسیدن به بهینه‌ترین وضعیت و رضایت‌بخش‌ترین حالت، لازم و ضروری‌اند، اما غفلت از اعتنا به آن‌ها هرطرح اصلاحی را در افکارعمومی شتابزده جلوه می‌دهد.

در ادبیات رفاهی گفته می‌شود برای اجرای اصلاحات قبل از شکل گیری عزم اصلاح و اجماع کارشناسی، آنچه باید درباره آن وسواس شدید به خرج داد، تعامل با شرکای اجتماعی است

در ادبیات رفاهی گفته می‌شود برای اجرای اصلاحات قبل از شکل گیری عزم سیاسی برای اصلاح و ایجاد هم‌زبانی و اجماع کارشناسی برای ارائه پیشنهادها به سیاست‌گذاران، آنچه باید درباره آن وسواس شدید به خرج داد، تعامل با شرکای اجتماعی است. شکل‌گیری و قوام و دوام سازمان تامین اجتماعی از همان ابتدا براساس سه‌جانبه‌گرایی بوده، اما واقعیت این است که طی حداقل یک دهه اخیر نقش مشارکتی کارگران و کارفرمایان در تاثیرگذاری برسیاست‌ها و خیر و صلاح سازمان ازجهت ساختاری به حداقل رسیده و همین موجب ایراد نقدهایی از این دست شده است.

در شرایط کنونی اینکه اصلاحات به کجا می‌انجامد و آسیب‌شناسی و نقدهایی که به طرح وارد است، به کجا ختم می‌شود، در جای خود و باید به‌موقع بررسی شوند، اما این‌ها این ضرورت مهم را یادآور می‌شوند که نظام سیاست‌گذاری کشور برای تضمین حیات صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی و برگرداندن آن‌ها به مسیر صحیح و اصولی، هوشیاری و تدابیر مناسب، واکنش به‌موقع و فارغ از هرگونه نگاه بخشی را نیاز دارد و در این راه باید بتواند افکار عمومی از جمله خواست ذی‌نفعان واقعی آن را با خود همراه سازد.

خبر

وزارت رفاه، رتبه اول در پاسخ‌گویی و شفافیت

دبیرخانه سامانه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، فهرست دستگاه‌ها و سازمان‌های برتر کشور در زمینه پاسخ‌گویی و شفافیت را منتشر کرده که در آن، از میان ۵۳دستگاه، وزارتخانه و استانداری، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی پاسخ‌گوترین و شفاف‌ترین سازمان را در این سامانه تا ۲۳ بهمن۹۷ کسب کرده است. براساس آمار اعلام‌شده، در مجموع هزار و نه سند از ۵۳دستگاه منتشرشده، ۳۳۲سند معادل یک‌سوم کل اسناد متعلق به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است. آن‌گونه که روزبه کردونی، رئیس مرکز روابط عمومی و اطلاع‌رسانی وزارت رفاه گفته بیشتر سوالات و سندهایی که متقاضیان از طریق سامانه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات از وزارت رفاه درخواست کرده‌اند، در حوزه انتشار قوانین و مقررات، بخش‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها و اطلاعات مربوط به حوزه این وزارتخانه است و پس از آن متقاضیان اطلاعات مربوط به روابط کارگری و کارفرمایی را درخواست کرده‌اند. کردونی همچنین گفته این وزارتخانه با ارکان تابعه‌اش بر اساس سیاست‌های وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی شفافیت سرلوحه کار قرار داده‌اند و در مسیر پاسخ‌گویی به عموم خود را ملزم به پاسخ‌گویی به افکار عمومی می‌دانند. سامانه انتشار و دسترسی آزاد حدود یک سال پیش راه‌اندازی شده و طی این مدت ۵۴۱ دستگاه و سازمان به صف اجرای قانون دسترسی آزاد به اطلاعات پیوسته‌اند.

کارخانه سیمان العماره به صورت آزمایشی افتتاح شد

کارخانه سیمان العماره با حضور مدیرعامل هلدینگ فارس و خوزستان و سیمان تامین در استان میسان عراق آزمایشی و به‌صورت سرد آغاز به کار کرد.

به گزارش روابط عمومی و امور بین‌الملل هلدینگ فارس و خوزستان و سیمان تامین، این افتتاح در جریان سفر مهندس عباس صفاکیش و هیئت همراه به عراق و درپی اتمام عملیات نصب و راه‌اندازی تجهیزات و ماشین‌آلات و تجهیزات برقی کارخانه سیمان العماره محقق شد. صفاکیش در جریان این بازدید ضمن قدردانی از تدبیر مقامات عالی ایران و عراق به‌ویژه راهبرد شرکت سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی در دسترسی به بازارهای خارجی، گفت: «پروژه مذکور بر اساس توافق صورت‌گرفته میان مقامات ایران و عراق به نمایندگی استانداری خوزستان و استانداری میسان در سال ۱۳۸۹ و پس از محول کردن این امر به هلدینگ فارس و خوزستان و اخذ مجوزات مربوطه در سال ۱۳۹۵ عملیات آن آغاز و براساس طرح توجیهی اولیه، هزینه احداث بالغ بر ۲۵میلیون دلار پیش‌بینی شد.»

نایب‌رئیس انجمن کارفرمایان صنعت سیمان ایران افزود: «خرید و تخلیه کلینکر موردنیاز برای راه‌اندازی آزمایشی انجام و با عملیات شارژ گلوله‌های فولادی آسیاب سیمان به میزان ۳۰درصد امکان شروع فعالیت راه‌اندازی گرم آغاز شده است.» مهندس صفاکیش خاطرنشان کرد: «ظرفیت تولید سیمان این کارخانه سالانه بیش از ششصد هزار تن است که با استفاده از کلینکرهای ارسالی از شرکت‌های تابعه هلدینگ، بهره برداری کامل آن صورت می‌گیرد و ضمن تامین سیمان استان میسان عراق با حدود بیش از یک‌میلیون نفر جمعیت و سایر استان‌های هم‌جوار، منافع قابل توجهی نیز برای سهام‌داران ایرانی به‌دنبال خواهد داشت. در جریان این سفر و بازدید مدیرعامل و رئیس هئیت‌مدیره شرکت سیمان خوزستان، مدیرعامل شرکت سیمان فارس‌نو، مدیرعامل شرکت سیمان بهبهان، مدیرعامل شرکت ارجان صنعت و اعضای هیئت‌مدیره شرکت ارض‌العماره، مهندس صفاکیش را همراهی کردند.